

Klassekampen 1. Publisert på trykk 05.12.2016.
Joachim Nahem, Joachim Nahem, seniorrådgiver, Nupi. Seksjon: 1, KLA11ONE.
Side: 16.
Del: 1.

Kronikk Joachim Nahem

Demokratisk valgte islamister har den siste tiden vært på vikende front, fra Egypt til Tyrkia. Unntaket er det arabiske annerledeslandet Tunisia. Der annonserte nylig islamistpartiet Ennahda at de skulle skille religion og politikk. Det har skapt overskrifter i den arabiske verden. Hvorfor lykkes Ennahda der andre islamister feiler?

Den arabiske våren førte noe uventet til at islamister kom til makten i Egypt og Tunisia. I Libya ble både islamister og jihadister valgt inn i parlamentet. Fra før hadde Det muslimske brorskaps-beslektede Rettferdighets- og utviklingspartiet opplevd valgseire både i Marokko (PJD) og Tyrkia (AKP). Islamistpartiene hadde lyktes med å fylle det politiske tomrommet som oppsto da folkelig misnøye med autoritære regimer spredte seg fra Tunisia til Jemen.

USA og Obama var tidlig ute, blant annet i Egypt, med å opprette kontakt med islamistpartiene i påvente av at de ville endre det politiske landskapet i Midtøsten. Egypts kortvarige demokratiexperiment med Det muslimske brorskap og påfølgende militærkupp i 2014 satte en effektiv stopper for det. Egyptiske styresmakter under president Sisi har siden satt seg som mål å utrydde Brorskapspartiet hvis leder og tidligere president Mohammed Morsi sitter fengslet, i likhet med 500 andre partimedlemmer. Egypt, sammen med Saudi-Arabia, Gulfstatene, Russland og Syria, anser nå

Det muslimske brorskapspartiet som en terrororganisasjon.

Selv om islamistpartier fortsatt eksisterer i Midtøsten, er deres makt og innflytelse sterkt begrenset. PJD ble nylig gjenvalgt i Marokko, men der ligger den reelle makten hos kongehuset. Det samme gjelder i kongedømmet Jordan hvor Det muslimske brorskapsparti er representert i parlamentet, men er mer enn symbolsk aktør.

Erdogans AKP sitter fortsatt ved makten, men de færreste islamister eller demokrater ser Tyrkia som et eksempel til etterfølgelse. Tyrkia utvikler seg ironisk nok i samme autoritære retning som de arabiske landene hvor regimene har strammet grepet på bekostning av islamistpartiene. Utfallet av Den arabiske vår er at islamistpartiene enten har blitt fjernet, slik som i Egypt (i Algerie boikottet islamistpartiet valget i 2014), eller forblir en støttespiller til semiautoritære regimer som i Marokko og Jordan.

Dette er i sterk kontrast til Ennahda, som har befestet sin posisjon både i Tunisia og regionen omkring som en islamsk fanebærer for demokrati. Da partiet vant landets første frie og rettfærdige valg i 2012, valgte de, i motsetning til søsterpartiet i Egypt, å dele makten i form av en koalisjonsregjering. Samtidig inngikk de flere kompromiss med opposisjonspartiene, bl.a. om utforming av ny grunnlov. Resultatet ble en menneskerettighets- og demokrativennlig konstitusjon hvor Islam nevnes innledningsvis, men ikke er lovgivende. Da Ennahda-regjeringen ble møtt med anklager om inkompetanse og massive demonstrasjoner i 2013 valgte de å gå av. I Egypt tviholdt president Morsi på makten. Ennahda står også for den høyeste kvinneandelen i Det tunisiske parlamentet som samlet sett er på 31 prosent – langt foran øvrige land i regionen og dens tidligere kolonier Frankrike.

Tunisias demokratiøvergang ville neppe ha lyktes uten Ennahdas kompromissvilje. På Ennahdas kongress tidligere i år, uttalte Rachid Ghannouchi, partiets 74-årige grunnlegger og president at «Ennahda har endret seg fra en ideologisk bevegelse engasjert i kampen for identiteten til en protestbevegelse mot et autoritært regime til nå å ha blitt et nasjonalt demokratisk parti. Vi må holde religion langt fra politiske kamper.» Det at Ennahda annonserte at de vil frigjøre religion fra sine politiske retningslinjer, skapte overskrifter i hele Den arabiske verden.

Da Mourou Abdelfattah, visepresident i Det tunisiske parlamentet og med-grunnlegger av Ennahda, nylig besøkte Norge, snakket han om nødvendigheten av å skille stat og moské. Abdelfattah, som også er Imam, påpekte at det ville være utenkelig for ham å holde en fredagspreken i en tunisisk moské så lenge han var politiker.

Ennahdas dreining mot sekulære demokratiidealer har gjort dem til en fiende av IS og de 5000 tunisiere som har latt seg verve til jihadistgrupperinger. Etter terrorangrepene ved Bardomuseumet og feriebyen Sousse i fjor har Ennahda blitt en av de ivrigste tilhengerne av nye strenge terrorlover. Til NRK uttaler Abdelfattah seg slik om IS og dets like: «Dette er en islamisme som vil gjenopplive et 1000 år gammelt levesett. Det skremmer folk. Verden vil være moderne. Det vi ønsker, er å etablere et moderne system som samtidig integrerer de store prinsippene i islam.»

Mange sekulære i Tunisia mistror Ennahda og mener deres demokratiagenda er et skalkeskjul for snikislamisering. Samtidig har regjeringspartiet Nidaa Tounes, som vant valget i 2014 på et antiislamistisk partiprogram, invitert Ennahda inn i regjeringen.

Evnen til kompromiss i Tunisia gjelder altså ikke bare islamistene.

joachimn@nupi.no

Tunisia ville neppe ha lykket uten Ennahdas kompromissvilje.

© Klassekampen

Les hele nyheten på <http://ret.nu/LjKNkfmj>